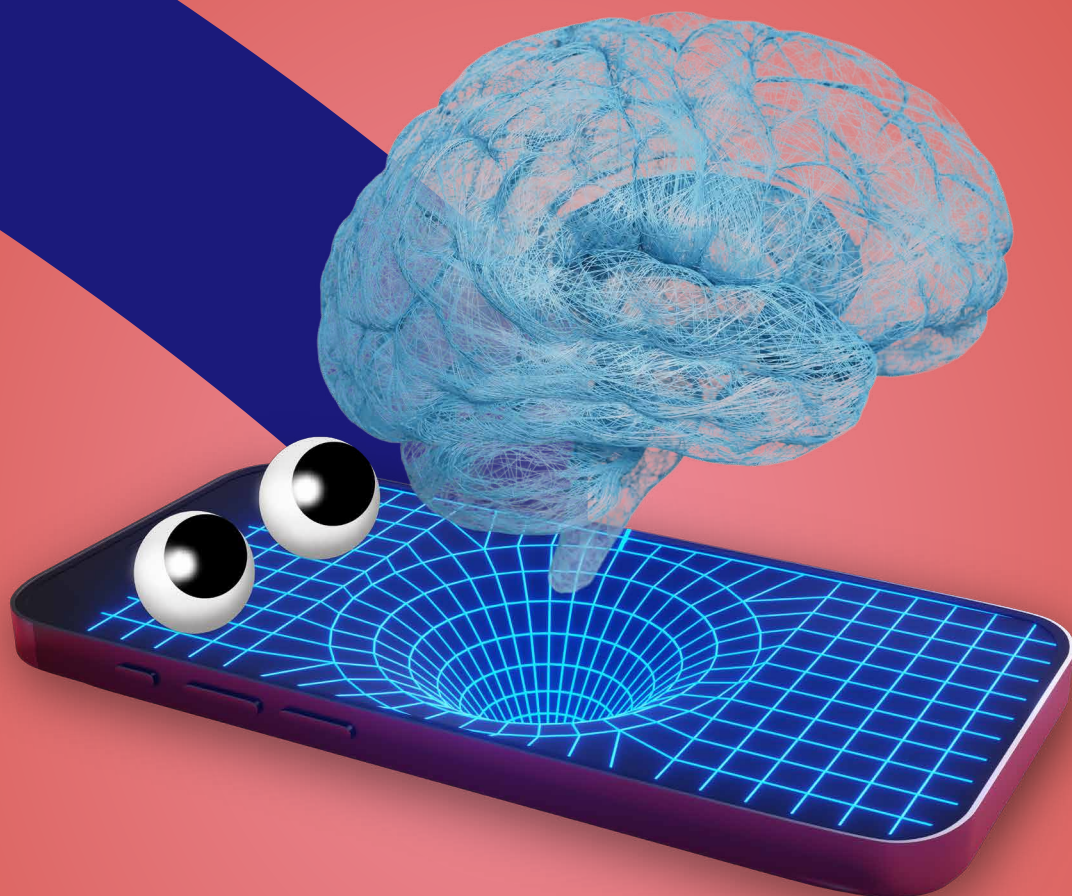

CASP 2025

ХД — Рискове за психичното здраве

Окончателен доклад за дейността

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на съкращенията	3
Резюме	4
Цели.....	4
Резултати	4
Заключения	4

ЧАСТ I

Преглед на дейността.....	6
Въведение и основни цели.....	6
Участващи органи за надзор на пазара	7
Основни дейности и резултати	8
Обхват на дейността	8
Работен подход	8
Резултат.....	10
Заклучения	11

ЧАСТ II

Какво е CASP?	13
Работен план на хоризонталната дейност	14
Преглед на подхода за хоризонтална дейност	15

Списък на съкращенията

ИИ	Изкуствен интелект
CASP	Координирани дейности за осигуряване на безопасността на продуктите
ГД „Правосъдие и потребители“	Генерална дирекция „Правосъдие и потребители“
EACT	Европейска асоциация за свободна търговия
EISMEA	Изпълнителна агенция за Европейския съвет по иновациите и за МСП
СС	Стопански субект
ЕС	Европейски съюз
GDPR	Общ регламент относно защитата на данните
GPSR	Регламент относно общата безопасност на продуктите
ХД	Хоризонтална дейност
МЗ	Междинно заседание
КоМ	Начално заседание
ОНП	Орган за надзор на пазара

Резюме

Цели

Основната цел на проекта „Координирани дейности за осигуряване на безопасността на продуктите“ (CASP) е да се защити здравето и безопасността на европейските потребители, като се подпомогнат органите от страните от ЕС/ЕАСТ, отговарящи за надзора на пазара (ОНП), да координират по-добре своите дейности. Хоризонталната дейност по програма CASP 2025, посветена на рисковете за

психичното здраве, имаше за цел да отстрани пропуските в оценката на рисковете за психичното здраве, породени от продуктите на новите технологии, в съответствие с Регламента относно общата безопасност на продуктите (GPSR). Дейността улесни обмена между ОНП и обобщени междусекторните данни в подкрепа на разработването на възможни подходи за формализирани оценки на риска.

Резултати

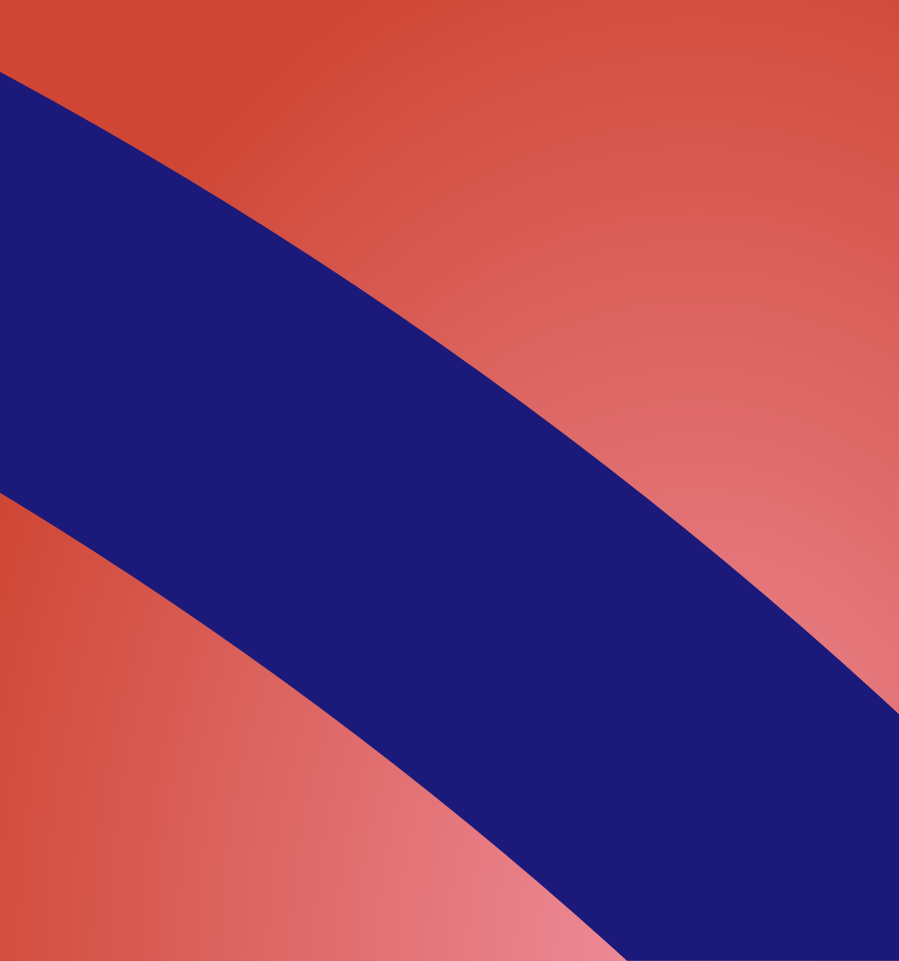
Резултатът от тази дейност беше **концептуален документ** с препоръки и възможни подходи за оценка на риска, изготвен въз основа на правна и научна експертиза и подкрепен от мненията на заинтересованите страни и практически казуси.

Целта на този концептуален документ е да служи като отправна точка, която ОНП могат да използват при оценката на възможните рискове за психичното здраве, свързани с даден продукт, както и като основа, върху която да се разработват бъдещи насоки.

Заклучения

Целта на дейността беше да се разгледат ключови въпроси, свързани с надзора на пазара, произтичащи от новостта на темата, включително ограничения към момента опит и ресурси, с които разполагат ОНП при оценката на риска. Ясните насоки, обучението относно рисковите фактори и практическите упражнения са от решаващо значение за започването на оценката на рисковете за психичното здраве в практиката.

В хода на дейността бе изготвен концептуален документ с цел да се обедини експертният опит от различни области, за да се представят изчерпателно доказателствата, свързващи продуктите на новите технологии, техните характеристики и начините на употреба с неблагоприятни последици за психичното здраве.

Часть I

Преглед на дейността

Въведение и основни цели

GPSR изисква продуктите, пускани или предлагани на пазара на ЕС, да не представляват риск за здравето и безопасността на потребителите, включително риск за психическото им благосъстояние¹. В този контекст ОНП все по-често се сблъскват с въпроси, свързани с въздействието на новите технологични продукти върху психичното здраве. Тези рискове могат да произтичат от функционалните характеристики на продукта, дизайнерските решения или моделите на взаимодействие и често се проявяват по начини, които са по-малко непосредствени или осезаеми в сравнение с традиционните рискове за физическата безопасност.

Оценяването на рисковете за психичното здраве поставя специфични предизвикателства пред ОНП. Наличните инструменти за безопасност на продуктите, методите за изпитване и стандартите като цяло не са предназначени да отчитат такива рискове, а практическият опит в тази област остава ограничен. В резултат на това ОНП могат да се сблъскат с несигурност при определянето на начина, по който съображенията, свързани с психичното здраве, трябва да бъдат идентифицирани, оценени и разгледани в рамките на прилагането на изискванията за безопасност на продуктите, което може да доведе до различия в подходите между държавите членки и до колебания при справянето с тези рискове.

Хоризонталната дейност (ХД) на CASP 2025, посветена на рисковете за психичното здраве, имаше за цел да подпомогне държавите членки при справянето с тези предизвикателства, като им предостави структуриран форум за обмен на опит и размисъл. Дейността беше насочена към изработването на общо разбиране за това как на практика може да се подходи към рисковете за психичното здраве, свързани с продуктите на новите технологии, като се отчитат правните изисквания, най-новите научни познания и реалностите в работата по надзора на пазара.

Общата цел на дейността беше да се подпомогнат държавите членки в изработването на общо основно разбиране за това как могат да възникнат рискове за психичното здраве във връзка с употребата на продукти и как тези рискове могат да бъдат отчетени на практика, предвид липсата на стандарти и ограничените налични насоки по тази тема. Конкретните цели на дейността бяха: (i) да се изяснят ключовите понятия и съображения, свързани с идентифицирането на рискове за психичното здраве в контекста на безопасността на продуктите, и (ii) да се проучат възможни подходи, чрез които държавите членки да интегрират тези съображения в своите съществуващи дейности по оценка и прилагане на законодателството. Основният резултат от тази дейност е концептуален документ, който има за цел да служи като справочен материал, подпомагащ държавите членки при ориентирането им в тази динамично развиваща се област и допринасящ за по-обосновани и съгласувани подходи в целия ЕС.

¹ GPSR, член 3, параграф 2 и GPSR, съображение 19

Участващи органи за надзор на пазара

Таблица 1 — Списък на участващите ОНП

№	Държава	Име на органа
1	 Белгия	Федерална публична служба „Икономика“ — Генерална дирекция „Качество и безопасност“
2	 Кипър	Департамент за инспекция на труда
3	 Чехия	Чешка търговска инспекция
4	 Дания	Датски орган за технологии за безопасност
5	 Естония	Орган за защита на потребителите и техническо регулиране
6	 Франция	Генерална дирекция „Конкуренция, защита на потребителите и борба с измамите“
7	 Германия	Правителство на Горна Бавария — Търговски инспекторат
8	 Германия	Държавна дирекция на Саксония – Отдел 56
9	 Унгария	Министерство на националната икономика
10	 Ирландия	Комисия за защита на конкуренцията и потребителите
11	 Италия	Търговска камара на Пистоя-Прато
12	 Латвия	Център за защита на правата на потребителите
13	 Литва	Държавен орган за защита на правата на потребителите
14	 Малта	Малтийски орган по въпросите на конкуренцията и потребителите
15	 Словения	Пазарен инспекторат на Република Словения
16	 Испания	Министерство на социалните права, въпросите на потребителите и Програмата до 2030 г.

Основни дейности и резултати

Обхват на дейността

Обхватът на хоризонталната дейност по програмата CASP 2025 включваше рисковете за психичното здраве, свързани с продуктите на новите технологии. Тъй като не съществува правно определение за това какво представлява продукт, свързан с нови технологии, участниците ограничиха обхвата на продуктите до потребителски стоки с изкуствен интелект (ИИ) или

функции за свързване с интернет, като например чатботове с ИИ или играчки и игри, задвижвани от ИИ. Вместо да се фокусира изцяло върху конкретни продукти, дейността разгледа тези широки категории технологични продукти и анализира рисковите вериги, свързани с конкретни конструктивни характеристики, срещащи се в редица различни продукти.

Работен подход

Упражнението беше замислено като **упражнение, насочено към учене** за повишаване на осведомеността относно психичното здраве като въпрос, свързан с безопасността на продуктите, за проучване на съответните правни и научни гледни точки и за идентифициране на ключови предизвикателства и съображения, които могат да послужат като основа за бъдещи подходи и последващи действия на равнище ЕС.

Работният подход за тази дейност следваше процес от четири етапа, както е показано на фигура 1 по-долу.

Фигура 1: Работен подход на хоризонталната дейност

Етап 1: Подготвителна работа

Първият етап беше насочен към събиране на основна информация и уточняване на обхвата на дейността. Това включваше предварително интервю с техническия експерт и отговорните служители от Генерална дирекция „Правосъдие и потребители“ (DG JUST) към Европейската комисия, с цел да се определят приоритетите и очакванията по отношение на дейността. След това се проведе предварителна консултация с участващите ОНП с цел събиране на информация за техния опит, предпочитания и предизвикателствата, с които се сблъскват във връзка с оценката на рисковете за психичното здраве.

Етап 2: Идентифициране и дефиниране на продукти и рискове

Вторият етап от дейността започна с разработването на структурата на крайния продукт. Въз основа на обратната връзка, събрана в КоМ, екипът по проекта изготви чернова на концептуалния документ и го съгласува с ОНП чрез съвместни онлайн консултации в Wiki. През целия втори етап екипът по проекта се свързва и провежда интервюта с редица заинтересовани страни, сред които разработчици на нови технологични продукти, учени, организации за защита на правата и педагози, с цел да събере различни гледни точки относно рисковете за психичното здраве, свързани с новите технологични продукти, и да използва тази информация при изготвянето на концептуалния документ. През целия втори етап екипът по проекта и техническите експерти изготвиха главите с обща информация от концепту-

Първият етап приключи с начално заседание (КоМ) през юни 2025 г., на което екипът на проекта представи обхвата и целите на дейността, както и правния и научния ѝ контекст, и резултатите от предварителните консултации. По време на КоМ представителите на ОНП бяха поканени да се включат в интерактивна сесия за обмен на идеи, за да споделят своите нужди и очаквания по отношение на концептуалния документ и да изяснят как той би им бил най-полезен.

алния документ, включително въвежданията, правния контекст и научната основа. Преди първото междинно заседание (МЗ) проектът на концептуалния документ беше предоставен на ОНП за преглед.

По време на първата среща за обмен на мнения беше представен първият проект на концептуалния документ и се проведе интерактивна сесия с използване на инструмент за съвместна работа онлайн, с цел да се съберат отзиви относно съдържанието на първите глави, както и предложения за очакванията и приоритетите за останалите глави. Три заинтересовани страни бяха поканени да изнесат презентации по време на МЗ, за да споделят своите наблюдения и гледни точки относно рисковете за психичното здраве, свързани с новите технологични продукти.

Етап 3: Подходи за смекчаване и оценка на риска

Третият етап от дейността беше насочен към разработването на подходи за оценка на риска и препоръки за намаляване на риска. На този етап бяха изготвени главите от концептуалния документ, посветени на подходите за оценка на риска и мненията на икономическите оператори. Преди второто междинно заседание вторият проект на концептуалния документ беше публикуван в Wiki за преглед от страна на ОНП.

Целта на второто МЗ беше преди всичко да се доуточнят препоръките и подходите за оценка на рисковете за психичното здраве. Двама участници представиха

работата си по време на тази среща, като допринесоха за дискусията през втората половина на срещата. Беше представен вторият проект на концептуалния документ и се проведе работни групи с ОНП, за да се обсъди тяхното разбиране за предложените подходи за оценка на риска и съответствието им с техните очаквания. Беше проведена открита дискусия с цел преглед на концептуалния документ като цяло и установяване на евентуалните останали пропуски, които трябва да бъдат отстранени в окончателната версия.

Етап 4: Приключване на дейността

През четвъртия етап целта беше да се финализира концептуалният документ и да се получат обратна връзка и одобрение от държавите членки. Преди заключителната среща екипът по проекта предостави на ОНП преработения проект на концептуалния документ и се консултира с тях за последен кръг от прегледа. На последното заседание бяха обсъдени допълнителни отзиви и коментари и се проведе интерактивна игра. По време на това заседание ОНП приложиха знанията, събрани в концептуалния документ, за да обсъдят

рисковете, свързани с един избран технологичен продукт, и да разгледат начините, по които тези рискове могат да бъдат елиминирани, смекчени или за които да се предупреди. След заключителното заседание на ОНП беше даден срок от няколко дни, за да финализира своите коментари по концептуалния документ. След като взеха предвид обратната връзка, екипът по проекта сподели окончателната версия на документа с ОНП в Wiki за одобрение от тяхна страна.

Резултат

Беше изготвен концептуален документ, който да служи като отправна точка за органите за надзор на пазара при извършването на оценка на риска, свързан с нов технологичен продукт, за който се подозира, че има отрицателно въздействие върху психичното здраве на потребителите. Целта на концептуалния документ беше да обобщи правните, научните и предоставени-те от заинтересованите страни данни, за да се очертае

настоящото състояние на знанията относно рисковете за психичното здраве, свързани с продуктите на новите технологии, и начините, по които ОНП могат да приложат тези знания на практика при официалните оценки на риска.

Концептуалният документ е разделен на шест глави, които са обобщени по-долу.

Фигура 2: Структура на концептуалния документ

1. Въведение

В тази глава се очертава обхватът на документа и основните предизвикателства, пред които са изправени ОНП при оценката на рисковете за психичното здраве, дължащи се на:

- ▶ липса на **опит и ресурси** за оценка на риска за психичното здраве;
- ▶ неясни **определения** за това какво представлява риск за психичното здраве;

- ▶ бързи **технологични промени**, които изпреварват разработването на предпазни мерки или регулаторни интервенции;
- ▶ широката **гама от продукти** с потенциални рискове за психичното здраве; и
- ▶ изключително **индивидуалните и специфични за контекста** въздействия на продуктите върху психичното здраве.

2. Правен контекст

В тази глава са представени правните определения за това какво представлява „продукт“ и „риск“, както и как рисковете за психичното здраве, свързани с продуктите на новите технологии, се вписват в тези определения. В главата се разглежда и взаимодействието на GPSR с други нормативни актове по тази тема, включително Акта за изкуствения интелект,

Акта за цифровите услуги и Общия регламент относно защитата на данните (GDPR), както и други. В него се предоставя обзор на стандартите, които могат да се прилагат по аналогия към продукти, свързани с нови технологии, с цел оценка на тяхната безопасност по отношение на психичното здраве.

3. Научна обосновка

В главата, посветена на научния контекст, се прави обобщение на текущите изследвания относно въздействието на технологиите върху психичното здраве, като се обръща специално внимание на доказателствата, свързващи технологичните продукти с проблемни модели на употреба. В него се описват конкретни характеристики на дизайна и възможности за взаимодействие, както и начинът, по който те

са свързани с неблагоприятни последици за психичното здраве, и се разглеждат умерени фактори, които могат да засилят или променят тези ефекти върху психичното здраве. Обсъждат се ограниченията и предизвикателствата, свързани със съществуващите данни, и се набелязват оставащите пропуски в научните изследвания.

4. Подходи и аспекти на оценката на риска за ОНП

В четвъртата глава са изложени препоръки за това как ОНП да подхождат към оценката на рисковете за психичното здраве. Наличните данни, с които разполагат ОНП, често са непълни или несигурни, а вероятните вреди не са очевидни. В тази глава са представени някои инструменти и общи подходи,

които ОНП могат да използват като отправна точка за оценка на рисковете за психичното здраве. В тази глава са представени някои инструменти и общи подходи, които ОНП могат да използват като отправна точка за оценка на рисковете за психичното здраве.

5. Наблюдения от стопанските субекти

Петата глава е посветена на конкретни случаи на самоубийства и убийства, свързани с чатботове или други нови технологични продукти, и разглежда до каква степен вредните и предизвикващи зависимост характеристики, свързани с въздействието върху психичното здраве, могат да бъдат премахнати или смекчени. В нея се изтъкват мерките, които икономическите оператори (ИО) могат и трябва да предприемат, за

да намалят рисковете, свързани с техните продукти, като например ограничаване на характеристиките, наподобяващи човешките, и активиране на защитни настройки по подразбиране. В тази глава е включен практически казус, свързан с онлайн платформа за игри², за да илюстрира сложността, свързана с оценката на рисковете за психичното здраве, свързани с конкретен технологичен продукт, в практиката.

6. Заключение

В заключението се подчертава, че концептуалният документ служи като първа отправна точка, която ОНП трябва да вземат предвид при оценката на рисковете за психичното здраве, като се отбелязва, че

той не представлява документ с подробни стъпка по стъпка указания, които трябва да се следват. Това е основа, върху която в бъдеще могат да се надграждат подобни насоки и практически опит.

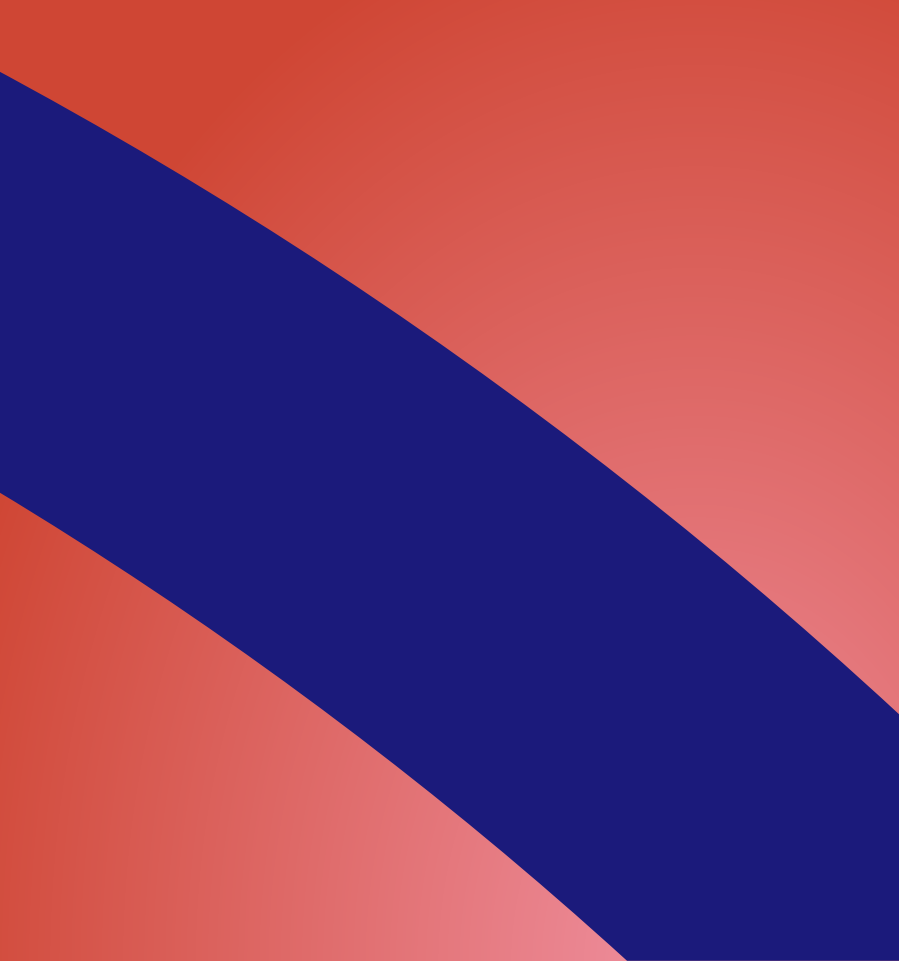
Заключения

Оценяването на рисковете за психичното здраве, свързани с новите технологични продукти, поставя редица предизвикателства пред ОНП, като се има предвид новостта и сложността на темата и на съответните продукти. Нито научните доказателства, нито правната рамка и насоките за ОНП са ясно определени, а психологическите аспекти на оценката на риска представляват нова област за ОНП, които обикновено са свикнали да оценяват рисковете за физическото здраве и безопасността, свързани с продуктите. Необходими са по-нататъшни дейности и сътрудничество, за да продължи полагането на

основите за разработването на изчерпателни и хармонизирани насоки за оценка на риска.

Чрез събирането на наличните научни данни, правни експертни мнения и мненията на широк кръг заинтересовани страни, тази дейност успя да очертае настоящата картина на знанията и потенциалните пътища, които ОНП могат да разгледат. Тя предостави на ОНП отправна точка за оценка на риска, въз основа на която могат да бъдат разработени бъдещи указания за стъпка по стъпка, след като ОНП се опитат да извършат оценки и натрупат практически опит.

² Roblox

Часть II

Какво е CASP?

Координираните дейности за осигуряване на безопасността на продуктите (CASP) дават възможност на органите за надзор на пазара от държавите от Европейския

съюз/Европейското споразумение за свободна търговия да си сътрудничат и да засилят безопасността на продуктите, пускани на единния пазар.

CASP 2025 включва две специфични за продукта дейности и една хоризонтална дейност.

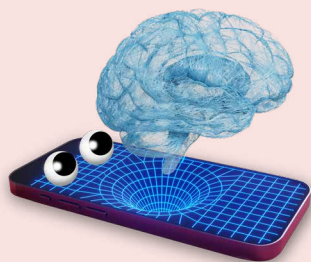
Участниците в дейностите за конкретните продукти изпитват съвместно избраните продукти от съответните национални пазари. Продуктите се изпитват в акредитирани лаборатории в ЕС/EACT в съответствие с общоприетите критерии за изпитване.

ДКП 1
Химични
вещества

ДКП 2
Детски столчета
за велосипед

ХД
Рискове за
психичното здраве

Хоризонталните дейности предоставят форум за обмен на знания на органите за надзор на пазара. Под ръководството на технически експерти в съответните области участниците разработват общи подходи, процедури и практически инструменти за надзор на пазара.

Роли и отговорности

Изпълнителна агенция за Европейския съвет по иновациите и за МСП (EISMEA)

Възложителят управлява административните отношения с изпълнителя от името на ГД „Правосъдие и потребители“. EISMEA наблюдава и одобрява всички резултати по договорите.

ИЗПЪЛНИТЕЛ

Координира изпълнението и организацията на дейностите. Осигурява техническа и логистична поддръжка. Изпълнителят е отговорен за управлението на проекта, отчитането, комуникацията и разпространението на информация за резултатите от проекта.

Органи за надзор на пазара от Европейския съюз/ Европейското споразумение за свободна търговия

ГД „Правосъдие и потребители“

Наблюдава планирането и изпълнението на проекта за CASP. Осигурява оперативно ръководство, управление и успешно изпълнение. Подкрепя участващите органи за надзор на пазара чрез непрекъснато предоставяне на насоки.

ТЕХНИЧЕСКИ ЕКСПЕРТ

Идентифицира основните нужди, като улеснява ефективната подготовка и ангажираност. Играе ключова роля в изготвянето, разработването и финализирането на крайните резултати. Извършва допълнителни проучвания, за да подобри съдържанието и да гарантира, че то е подходящо и извън участващите ОНП.

Работен план на хоризонталната дейност

Преглед на подхода за хоризонтална дейност

0 Процесът, предшестващ CASP

ГД „Правосъдие и потребители“ провежда дейност за определяне на приоритети с органите за надзор на пазара, за да избере теми от общ интерес преди стартирането на всеки проект по CASP. Хоризонталната дейност по CASP 2025 отразява интереса на органите за надзор на пазара да получат насоки за идентифициране и оценка на рисковете за психичното здраве, свързани с новите технологични продукти.

1 Прецизиране на целите на дейността

Прецизирането на целите на дейността включва цялостен процес, за да се осигури съответствие с нуждите и очакванията на органите за надзор на пазара. Този процес започва с провеждането на проучвания, кабинетни изследвания и задълбочена оценка на нуждите, за да се събере информация от органите за надзор на пазара за техните специфични нужди, предизвикателства и приоритети, както и да се определят ключовите области на фокус за всяка дейност. След това се организира начално заседание, на което се обсъждат предварителните цели и се събира обратна информация, като се осигурява платформа за отворен диалог и усъвършенстване на целите. По време на този процес тясно сътрудничество с органите за надзор на пазара чрез консултации в Wiki гарантира, че прецизираните цели са реалистични, постижими и съобразени с техните оперативни цели.

2 Разработване на методология

Разработването на методологията започва с първоначален проект, който се доразвива и усъвършенства чрез две междинни срещи и постоянни консултации в Wiki с органите за надзор на пазара. Проектът непрекъснато се усъвършенства и коригира въз основа на обратна връзка от органите за надзор на пазара, като се гарантира, че той е практичен и съобразен с техните конкретни нужди. Този повтарящ се процес гарантира, че крайната методология е изчерпателна и добре съобразена с целите и нуждите на органите за надзор на пазара.

3 Разработване на резултатите

Резултатът се разработва съвместно с органите за надзор на пазара, за да се гарантира неговата релевантност. Въз основа на информацията, предоставена от органите за надзор на пазара, крайният резултат – концептуалният документ относно рисковете за психичното здраве, свързани с новите технологични продукти, се основава на договорената методология и е разработен с помощта на техническия експерт. Този подход на сътрудничество гарантира, че крайният резултат е съобразен с конкретните нужди и предизвикателства, идентифицирани от ОНП, като по този начин се повишава неговата ефективност и въздействие.

4 Финализиране на резултатите, извлечени поуки и препоръки

Последната стъпка включва валидиране на резултатите, обсъждане на извлечените поуки и формулиране на препоръки. Този процес гарантира, че проектът предоставя ценни идеи и приложими насоки за бъдещи дейности. Представянето на окончателните резултати на заключителното заседание гарантира, че те отговарят на целите и очакванията, поставени по време на проекта. И накрая, изготвянето на окончателни доклади, които включват препоръки въз основа на потвърдените резултати и извлечените поуки, предоставя пътна карта за бъдещи подобрения и инициативи.

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Генерална дирекция „Правосъдие и потребители“
Дирекция за потребителите

Отдел В4 Безопасност на продуктите и система за бързо предупреждение
Имейл: JUST-B4@ec.europa.eu

Европейската комисия не носи отговорност за каквито и да било последици, произтичащи от повторното използване на тази публикация.

© Европейски съюз, 2026 г.

Политиката за повторна употреба на документи на Европейската комисия се прилага въз основа на Решение 2011/833/ЕС на Комисията от 12 декември 2011 г. относно повторната употреба на документи на Комисията (ОВ L 330, 14.12.2011 г., стр. 39).

Освен ако не е посочено друго, повторната употреба на този документ е разрешена съгласно лиценза Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Това означава, че повторното използване е разрешено, при условие че се посочи съответното признание и се посочат всички промени.

За всяко използване или възпроизвеждане на елементи, които не са собственост на Европейския съюз, може да е необходимо да се поиска разрешение директно от притежателите на съответните права.

Изображение на корицата: © iStockphoto - Dragon Claws / mphillips007

Информация за Европейския съюз на всички официални езици на ЕС е достъпна на уебсайта Еуропа на адрес: https://europa.eu/european-union/index_en

Служба за публикации
на Европейския съюз

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2026 г.

ISBN 978-92-68-38101-4
doi:10.2838/8821429